

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félévre 6 K, negyedévre 3 K, — 1.
Vidéken " 9 K, " 4 K, 50 L.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter, Lamprocht-palota, földszint az udvarban.

Városi közgyűlés. Szélcsend a tisztujítás előtt.

Hat év alatt ritkán volt olyan népes a közgyűlési terem, mint tegnap. Vihart várt mindenki: hiszen már napok előtt híre járt, hogy Márton Imre, a függetlenségi párt volt elnöke meg fog jelenni a közgyűlésen, napirend előtt szót kér és igazolni fogja magát és védekezni fog a vádak ellen, amikkel a legutóbbi közgyűlésen illették.

Pontosan 3 órakor meg is jelent a teremben Márton Imre; leült oszondesen megszokott helyére, pár hívével kezét fogott, azután — végighallgatta az egész közgyűlést. A főispán megnyitója után pár pillanatnyi csend következett; mindenki várta a napirend előtti felszólalást, de bizony az elmaradt. Nem is lett volna értelme, hiszen a városi nyomda és Márton Imre proviziós ügye ugyanis hivatalos vizsgálat tárgyát képezi.

Nem szólalt meg akkor sem Márton Imre, mikor a névszerinti szavazásnál a nevét szólították; nem szavazott. De miért is szavazott volna? A tanácsi javaslatokat óriási többség fogadta el.

Szóba került a városi takarékpénztár és a városi zálogház régi-óta alvó ügye is. Már régebben egyhangu határozattal utasította a közgyűlés a városi tanácsot, hogy e két, közhasznú és a város közterheinek csökkentésére irányuló intézmény létesítésére tegyen javaslatot. No hiszen szépen felelt meg a közgyűlés megbízatásának a tanács! Más városban nem adtak volna újabb haladékokat, hanem haladéktalanul elrendelték volna a fegyelmi vizsgálatot, mert e mulasztással ezektől esett el a város. Csakis a mi közéletünk viszonyaival menthető ez a mulasztás. Debrecenben ugyanis minden közügynek van megülő ellensége: a rettenetesen elhatalmasodott magánérdek, amely a köz rovására is érvényesülést keres és — végtelemül lesújtó ez a vallomás! — rendszeresen talál is.

Szegény, pótdobban gazdag Debrecen!

Leiratok.

Pontosan 3 órakor nyitotta meg a közgyűlést Weszprémy Zoltán főispán. Bejelenté, hogy a napirendre tűzött tárgyakon kívül indítvány érkezett, amelyet tárgyalni fognak. A polgármesternek szeptember és október haváról szóló jelentését, a városi muzeum szervezéséről és igazgatásáról alkotott szabályrendelet módosítását a belügyi kormány leirata értelmében elfogadták. Tudomásul vették, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés azon határozatát, amelyben a Vajdapoloson épített gazdasági épületek átvételét (5000 korona) elhatározta.

Feliratok.

Kolozsvár feliratát, melyben az állami és törvényhatósági tisztviselők községi adómentesítésének megszüntetését kéri, hasonló szellemi felirattal támogatják. Szeged városnak és a polgármesterek pécsi értekezletének a képviselőházhöz intézett feliratát, amelyben a városok hitelviszonyainak rendezését és részükre olosó kölcsönök nyújtását kéri, pártolják; — ugyancsak Békés vármegyének a kisúton való pálinkafőzés engedélyezése iránt a képviselőházhöz intézett feliratát. Hasonló szellemű felirattal támogatják a háromszéki és somogyi határozatokat is, amelyben a takarmánykivitel beállítását kéri a földmivélségügyi kormánytól.

Miskolc város polgármestere megkere-

FÉRFI KALAP UJDONSÁGOK FEKE FÉNÉL

Álomkereső.

Írta: Simonovits Rózsi.

Álmokat keresett a poéta. Megunta a valóság színeinek rideg, fásult egyhanguságát, vagy vadul száguldó, tüzes káprázatait. Átmenetet keresett a nappal riktó világossága és az éjszaka hangtalan sötétsége közt. Udítóbbat, mint a hajnal és szinesebbet, mint az alkonyat. Álmatlan éjszakák csöndjében sóváran várt egy új hangot, mely csillogón, üdén, közvetlenül fakad a lélekben.

De hasztalan várt. Tolla, mely máskor repülve szántotta végig a papírt, melynek nyomában diadalmas eszmék és bűbajos csodák születtek, most tétlenül hevert és fényes acéltétét csunya, fekete rozsdavonta be.

Egyszer, mikor már nagyon vágyott az ő álomvilága után, vándorbotot fogott és elindult, hogy fölkeresse.

Sokáig bujdosott sziklás bérceken, nap-sütötte rónákon, sötét erdőknél és zugó vizeken át, míg végre egy este, fáradtságtól félhoitan, egy liget szélén lerokskadt.

... Halk zenét hallott, mint mikor szellősuhánás, patakmoraj és levélzugás ol-

vad össze végtelenül édes, ringató melodrává. A levegőben megnevezhetetlen balszámot érzett és a mit látott, az annyira új és káprázatos volt előtte, hogy első percben szédülve hunyta le a szemét. Zöld füves térségen hófehér ruhás leánykák játszadoztak. Arany hajuk lobogva röpült utánuk és könnyű kis lábuk érintésére alig hajoltak meg a fűszálak. Az ég, mely fölöttük ragyogott, nem volt sem kék, sem berus, hanem olyan, mint egy ezüsttel átszőtt menyasszonyi fátyol. Nem volt itt napfény, de sötét sem volt, csak valami halvány, jóleső derengés.

A háttérben különös alaku facsoportozatok, soha nem látott színű, illatu és formájú növények és kékes csillámu vizek látszóttak.

A poéta eleinte semmit sem látott tisztán. Mintha az egész képet kifürkészhetetlen fehér köd takarta volna el; színek, illatok és hangok zürzavaros chaosszá olvadtak össze előtte. Még a beszéd is, mely a leánykák ajkáról elhangzott, érthetetlen volt neki és az agyát titokteljes zsibadták uralta. Sokáig tartott, míg ezt megszokta és világosan látott a misztikus, fehér ködön át.

És az idegen világ pompáinak láttára soha nem érzett vágyak, gyönyörű emóciók támadtak a lelkében.

Egy hűvös kis csalitban, fehér virágú fák közt telepedett le és végigfeküdve a pázsiton, az eget nézte, melyre éjjelenként különös alaku égitestek, gyöngye, sárgás fényt hintettek. Egy ilyen estén tollat, papírt vett elő táskájából és írni akart. De megdöbbenve tapasztalta, hogy az új érzések, új hangulatok kifejezésére nem talál szavakat. A földi nyelv, melyet magával hozott, a ragyogó fogalmakhoz képest gyöngye volt és szintelen. Mint mikor egy szépséges liliumtestű leányt durva daróba göngyölnek. Tehetetlen kétségbeeséssel tépelődött egy darabig, aztán földerült az arca. A rétre osont, ahol az aranyhajú leánykák játszani szoktak és egy fa mögé rejtözve várt rájuk. Mikor megjelentek és csevegve szökdécseltek előtte, szívdobogva hallgatta ki a beszédjüket. Eleinte persze semmit sem értett, de napról-napra kijárt és lassanként megtanulta ezt a csodálatos álombeszédet. Most már értett mindent, ami eddig titok volt előtte. Megértette a különös fák halk suhogását, a lángoló kelyhű virágok néma beszédjét és az illatos szellő su-

Nagy korcsolya raktár Bészler és Dávid
vaskereskedőknél

Debrecen,
(Vecsey-ház)
Piac-utca 7.

sését, hogy a rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesületébe Debrecen városa lépjen be, elutasították. Tiszafüred község képviselőtestülete azon határozatát, amelyben a füzésabonyi h. é. vasutnak állami kezelésbe való vételét kéri, hasonló határozattal pártolják.

Indítvány.

Ezután a Márk Endre és társai indítványát tárgyalták, amelyet részletesen ösmertettünk pénteki lapszámunkban, Juhász Ignác felszólalása és Oláh Károly tanácsnok felvilágosításai után az indítványt elfogadták. E szerint, ha a belügyi kormány nem hagyja is jóvá hamarosan a fizetésrendezést, a drágasági pótlékot a jövő évben is biztosította a közgyűlés az összes alkalmazottaknak, a hat tanácsnoki állást pedig, ha nem is lesz új szabályrendelet, mégis annak értelmében fogják betölteni.

Városi takarékpénztár.

Ezután a házipénztár és az általa kezelt alapok, nem különben a gyámpénztárnak törvényes biztosíték mellett ki nem adható pénzeinek elhelyezésére vonatkozó javaslatot tárgyalták. A tanács a jog- és pénzügyi bizottság javaslatát ajánlotta elfogadásra, melyet pénteki lapunkban ösmertettünk.

Legelőször Szentesi János szólalt fel. Miért adja a város a pénzeit 4 vagy 4-5 százalékra a bankoknak, holott 6 százalékot iz jövedelmezőnek azok, ha a városi takarékpénztárt felállítanak. Indítványt tesz, hogy a tanács a legközelebbi közgyűlésen tegyen javaslatot a városi takarékpénztár felállítására. K. Tóth Kálmán felel, hogy már Puky Gyula főispánsága alatt elhatározták a városi takarékpénztár felállítását. Itt az ideje, hogy megvalósítsák. Juhász Ignác helyesli a városi takarékpénztár felállítását és ezzel kapcsolatban városi zálogház létesítését.

Az elnök indítványára utasította a közgyűlés a tanácsot, hogy a márciusi közgyűlés elé teljes előkészítéssel indítványt terjesszen a városi takarékpénztár felállítására vonatkozólag. A tanács javaslatát pedig 67 szóval 2 szavazat ellenében, miután Kenyeres és Fürst szavazatait saját kérelmükre megsemmisítették, elfogadták.

Névszerinti szavazások.

Ezután a névszerinti szavazásokat ejtették meg. Elhatározta a közgyűlés 113 szavazattal, hogy a Stenczinger-féle házati

hanásából, búbajos regéket olvasott ki. Most már tudott irni és éjjelenként, mikor visszafért a fehér virágú fák alá, irt remegő kézzel, ujjongó, diadalmas lélekkel. A csodahangzású szavak hozzásimultak a főséges gondolatokhoz és az egészen előmlött az álomvilág mesés ritmikussága.

Egy napon közönséges földi hiúság vett erőt a poétán. Fölkerekedett és visszafért az elhagyott világba, hogy megbámulassa alkotásait. De az együgyű földi emberek, akik előtt az álomvilág csodái örök rejtelmek maradtak, nem ismerték el az ő diadalát, mert nem értették az álomnyelvet, amelyen irt. És a szegény poéta szomorúan látta, hogy ott kell hagynia az álomvilágot, ahova ragyogó képzelete fölemelte és vissza kell térnie a rideg valóságba. . . .

. . . Az álomkereső ott feküdt a liget szélén, fehér galagonya bokor alatt, melynek illatos, lepergő szirmai egészen elborították. Amint fejpillantott, egy pillanatra megjelent még előtte káprázatos színekben az álomvilága, de a másik oldalon az ösvényt látta, mely visszavezet és maga mellett a kemény, rögös földön, görcsös vándorbotját.

205.000 koronáért megveszi, a Könyök utca 10. és a Rákóczi uca 41. sz. a. telek végében levő 2387 négyszögölnyi területet Horváth Sándor táviróosztáznak adják el négyszögölnenkint 40 koronával. Megejtették az első izbeni névszerinti szavazást az Irinyi Istvánné tulajdonát képező Bethlen utca 39. sz. ház megvételére és a József kir. herceg utca 64. sz. telek kisajátítására.

Városi választások.

Az állandó bíráló választmány jelentése alapján a legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékét tudomásul vették, majd a választott bizottsági tagsági helyekre a választás határnapját december 29-re kitűzték. A választás vezetésére az I. kerületbe elnökül Szilágyi Imrét, helyettesekül Pongó Lajost és Balázs Odont; a II. kerületbe elnökül Szabó Lajost, helyettesekül Ungváry Jánost és Kertész Istvánt; a III. kerületbe elnökül dr. Baócs Dezsőt, helyettesekül Harangi Sándort és Török Pétert; a IV. kerületbe elnökül dr. Kemény Mórt, helyettesekül Muraközy Lászlót és Jámbor Jánost; az V. kerületbe elnökül dr. Kocsár Gábort, helyettesekül Debreczeni Lajost és Szentesi Jánost; a VI. kerületbe elnökül Riekl Antalt, helyettesekül Konczek Gézát és Polgári Bálintot küldte ki a közgyűlés.

Apróbb ügyek.

Elhatározta a közgyűlés, hogy alkalmazottjait betegség esetén 20 hétig biztosítja és kilépteti őket a betegsegélyző pénztárból, ahová a múlt félévben 9863 koronát fizetett be a város, biztosított alkalmazottjai azonban csak 1069 korona segélyt kaptak. A vízvezeteki bizottság előterjesztésére a két tartalékkut megfuratását elrendelték. A diószegi uti vasúti felüljáró építésénél a helyi vasut vágányainak áthelyezése szükséges, a város ezzel kapcsolatban átadja a helyi vasutnak a vágóhídi iparvágányt. Márk Endre javasolja, hogy se a személy-, se a teherállítás tarifája magasabb ne legyen a mostaninál. Szentesi János panasolja, hogy a vágóhídi vonalon a kisvasut kocsijai piszkosak, rondák, az eső becsorog a tetejéről. Márk Endre a főkapitány utasítását kéri, hogy a kocsik tisztántartását ellenőrizze. Az iparvágány átengedését különben elfogadta a közgyűlés a már ösmert kikötésekkel.

Ujabb telekvásárlások.

Három újabb telekvásárlás felett döntöttek ezután. A tanács, hogy a Csapó átóát ki lehessen egyenesíteni, a Kigyó utca 5. sz. háznak 13,500 koronáért való megvételét javasolta. Elfogadták. Haraszthy Jenő kolozsvári lakos a Széchényi utca 38. szám alatti házat 72,000 koronáért megvételre ajánlotta. A jog- és pénzügyi bizottság, miután a város már a szomszédos Antal-féle házat megvette, 60,000 koronáért javasolja a vételt. A tanács ezzel szemben a vételt nem ajánlja; a közgyűlés is így határozott. A debreceni első sertésvágó társaság Dégenfeld-tér 1. sz. házat 50,000 koronáért megvételre ajánlotta; elfogadták.

Apró-cseprő.

Az egyszer már elutasított bihari h. é. vasutak a tervezett nagyléta—székelyhídi szakasz megépítésére 205,000 korona hozzájárulást kértek Debrecen városától. Megtagadták. A zsidó hitközség a polgári leányiskolája számára 4000 korona évi pénz és 25 öl fa segélyt kért. A tanács javaslatára a jövő évre 2000 koronát és 16 öl fát szavazott meg. A debreceni trágyagyár r.-t. községi adó, köveztvám és átirási illetékmentességet kért; megadták. A városi kórház javára néhai Nagy Jánosné alapítványt tett; a tanács bemutatta az alapító okiratot. Erdődi József és társainak felebezését, hogy a Deák János városi haszonbérlo elleni végrehajtás alkalmával lefoglalt

jószágok a zár alól feloldassanak, elutasították és a tanács javaslatát jóváhagyták. Simonffy János ereszkerti faraktárnok számadásait a múlt évről, tudomásul vették.

Az özvegy Kovács Danielné kegydíj iránti kérelmét dr. Sány László tb. aljegyző ismertette. A jog- és pénzügyi bizottság a volt végrehajtó özvegyének a szegényházba való utalását javasolta. Ezzel szemben a tanács 20 korona havi kegydíj megállapítását javasolta. Jánosi Zoltán kevesnek tartja az összeget és 30 korona havi kegydíjat javasol. A polgármester felszólalása után a Jánosi által felhozott méltányossági okokat vette figyelembe a közgyűlés és a havi 30 korona kegydíjat szavazta meg az özvegynek. Frits József volt városi nyomdai ügyvezető özvegyének 1050 Kévi nyugdíjat szavaztak meg, míg Szatmári erdőőr özvegyét elutasították, mert nyugalomba vonulása után nősült meg.

Miután a főispán a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítését ma délután három órára tűzte ki, a közgyűlés 6 óra előtt véget ért.

POLITIKAI HIREK.

A balpártól. A balpártnak van ma megint szenzációja. A minap Eötvös Károly bejelentette, hogy belép a pártba, ma pedig hírül hozták kárörvendő arccal függetlenségi képviselők a Házba, hogy a vajda tegnap az Abbázia kerek asztalánál méltatlankodva panaszkodott:

— Nem igaz, amit a lapok irnak. Nem mék a balpártba.

— De hisz, Károly bácsi — mondta valaki — magad kijelentetted, a balpárt értekezletén, hogy a szived közjük huz.

A vajda ravaszul mosolygott:

— Csak tréfáltam öcsém!

Uj vicinális. Wekerle Sándor miniszterelnök ma nyújtotta be a kerepes—gödöllői helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot a kereskedelmi miniszter nevében. Az új vicinális a budapest—cinkota—kerepesi helyi érdekű vasut meghosszabbítása lesz a közúti vasut építi. A személyforgalmat villamos és a teherforgalmat gőzüzemmel fogják lebonyolítani. A vonalhossz 12.71 km. lesz, két vágányon épül a vasut, a berendezési és az üzembe hozási költség 6.155.000 korona. A közúti vasutársaság 80 százalékos arfolyammal 4 és fél százalékos kamatozású részvényeket bocsát ki. Az indoklás szerint a vasutat a tulnag személyforgalom tette szükségessé s szükséges azért is, mert e vonalon bonyolította le eddig az államvasut a szénforgalmat.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Halálos unalom: a Ház a budgetet tárgyalja. Az ülésteremben nincs husz ember, de a folyosón is alig van több. Aki itt lézeng, az is a pártokban jelentkező áramlatokról beszél. Az ugynevezett liberális tömörülés emberei egész inkognitóban vannak s úgy látszik, nem látják még elérkezettnek az alkalmas percet a nyílt akcióra. Annál élénkebben agítálnak a folyosón az agrár-blokk emberei, Nagy Emil táborá.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt.

Wekerle Sándor: Van szerencsém beterjeszteni a múlt év utolsó negyedében és a folyó év két első negyedében előállott tulkiadásokról szóló számvévszéki jelentést. Együttal a kereskedelemügyi miniszter nevében beterjesztem a Nagyszében—szentagotai és a Kerepes—gödöllői, továbbá a Kisilda—óradnai helyi érdekű vonalakról szóló javaslatot.

Legjobb a Békési Róza gyorsmosó házi szappana

A Ház a javaslatokat a bizottsághoz utasítja.

Költségvetés.

Lorkovics Iván horvátul beszél a javaslat ellen s beszéde során a horvát igazságszolgáltatást kritizálja.

Az **elnök**: Rendreutasítja s ha így folytatja, megvonja tőle a szót.

Lorkovics Iván folytatja beszédét.

Az **elnök**: A képviselő urat a horvát igazságszolgáltatásról mondott sértő szavaiért rendreutasítom s megvonom tőle a szót.

Schuller Rezső (szász): Elvont szociális és jogi tételeket ismertem, majd kifejté, hogy mikor ő és elvtársai a törzsörök-
lés rendszerének hívei, akkor nem reakció-
sok, sőt a haladás barátai s filozófiai célok
szolgálatában állnak. A költségvetést el-
fogadják.

Surmin György a következő szónok. Magyarul kezdi s kijelenti, hogy rágalom az, hogy horvát képviselők pénzt kaptak idegen nagyhatalmaktól, hogy a magyar kormányval szembehelyezkedtek. Követeli, hogy mondja meg a miniszterelnök, kik azok, akik pénzt fogadtak el. Ha nem mond nevéket, tudni fogják, hogy milyen emberekkel állanak szemben. Ezután horvátul folytatja beszédét s leveleket olvas fel s újságcikkeket citál, melyekkel azt akarja bizonyítani, hogy Nasztics Györgyöt a magyar kormány megfizette.

— Hát melyik párthoz tartozol most Károly bácsi? — kérdezték.

A vajda meguntta ezt a firtatást és idegesen legyitett a kezével:

— Tudom is én! Bánja a kő...

Az **elnök** meguntta ezt a firtatást és idegesen legyitett a kezével: — Tudom is én! Bánja a kő... A balpártnak pedig Eötvös Károlynak ez a kedves ötletszerűsége főleg azért kellemetlen, mert mivel Lengyel Zoltán ugyanis kilép s Eötvös sem tartja így távol tőlük Pólonyi Gézát, a jeles államférfiu feltétlenül bekérezkedik közéjük. Ez pedig a balpárt erkölcsi katasztrófáját fogja jelenteni. A párt ma este értekezletet tart, melyen foglalkozik ezekkel a kérdésekkel s a bizottsági tagságok betöltése dolgában is dönteni fog.

Az ülés közben folyton ropogott a horvát szó. Ugy látszik, a horvátok egészen megutáltatják vele az országukat, mert mindenki tódul a folyosókra, mikor a horvát képviselő rákezd: Visoki sabore!

Szünet után **Szterényi József** kereskedelmiügyi államtitkár lelelt a beteg Kossuth Ferenc helyett Parkasházinak a talpfaszállítási panamavádjaira. Tiltakozik az ellen, mintha meg nem engedett dolgok történetek volna és képviselők közbenjárásai érvényesülhetnének. Kész az aktákat a Ház asztalára tenni. Beszél azután a vagyonbírányról, melynek megszüntetésén egyre fáradoznak.

Az ülés 2 órakor véget ért.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Gergely Antal. A tiszántúli ref. egyházkerületnek nincs olyan zuga, ahol nem ösmernék az aranyszáju mezőturi ref. lelkészt, Gergely Antalt; elsőrendű szónoki tehetség és e mellett gyönyörűen csengő tenorhangja, szép alakja van. A debreceni ref. hívek lelegeje akar vállalkozni rá, hogy őt elhozza Mezőtúrról Debrecenbe a Kiss Albert halálával megüresedett állásra. Az aláírási íveket már kibocsátották.

Az egyháztanács ülése. A debreceni ref. egyház november hó 22-én, vasárnap délelőtti 10 órakor az egyház tanácsstermben presbiteri gyűlést tart, amely fontosabb tárgyai: Az esperes levele a Kossuth utcai lelkészi állásra a pályázat meghirdetése és a pályázati kérvények elbírálására két küldött választása tárgyában. Szavazás a lelkészi tanácsbírói hivatalra és tanítóképviseletre december 1-ig. Széll Kálmán bizottsági előadó levele az iránt, hogy a konventi koniszaügyi bizottságának ez évi december 7-én Budapesten tartandó ülésére egyházunk képviselőjében Dicsőfi József, Köny-

ves Tóth Kálmán lelkészek és a főjegyző meghívtak. Küldöttségi véleményes javaslat a tisztviselői állásokról és a fizetések rendezéséről. Kardos Józsefné kérvénye, hogy férjének, ki több évtizeden át volt egyházunk harangozója, 158 korona temetési költségét egyházunk fizesse. A felvidéki reformátusok esdő szózata segélyért templomépítésre. Az árvaügyi bizottságnak az ispotályi óvónő és dajka fizetéséhez hozzájárulás és a siketnémák debreceni egyesületének támogatása tárgyában hozott végzése.

Negyedmillió jótékony célra. Zichy püspök ajándéka.

Nádasdon, ebben a baranyamegyei sváb faluban, ott a vadregényes Mecsek alján: a szép strukturájú püspöki kastélyban, gróf Zichy Gyula emlékére Julianeum néven erkölcsi, pedagógiai missziót végző, kulturális, hazafias célt szolgáló intézet létesül a keresztény iskolatestvérek vezetése mellett.

Az intézmény feladatához képest: a Julianeum, az erkölcsi veszélynek, az elzül-
lésnek kitett férfigyermekeket fogja felnevelni, mintegy 20 éves korukig s kiművelni, kiokosítani, kit-kit a maga tehetségéhez, egyéni hajlamaihoz képest úgy, hogy szerényebb pozícióban hasznos tagja legyen a társadalomnak s érdemes polgára a hazának. Mert ez igen fontos, egyszer majd elérkezik az ideje, hogy neveltjeit szárnyára bocsájtathja az intézet, akkor állásba, munkához is fogja őket juttatni s gondoskodik elhelyezésükről, hogy az életben ne csak jó nevelésük s pallérozott elméjük legyen, hanem tisztességes kenyerük is.

A direktívákat az ifjúság szellemi vezetésében dr. Angyal Pál egyetemi magántanár, a pécsi püspöki jogliceum professzora, a hazai jogi irodalom neves munkása fogja megadni.

A Julianeum megalapítására s fönntartására Zichy püspök ingatlanokban olyan alapítványt tett, amely 250.000 koronás alapítványnak felel meg.

A csütörtöki felolvasó est.

Nagy érdeklődés.

Egyáltalában nem csodálkozunk azon, hogy a csütörtöki felolvasó esték iránt olyan lázas érdeklődés nyilatkozik meg s a legutóbbi estét is akár kétszer ismételtették volna, annyival többen törtettek jegyek után. Meg van ennek a magyarázata. Nemcsak a humánus cél, de a fölöttébb gazdag, tartalmas, érdekes műsor is hozzájárul a közönség nagy érdeklődésének felkeltéséhez.

A csütörtöki estén az első debreceni orvos kisasszony fellépése is vonzerőt gyakorolt. Dr. Gózon Margit, a gyermekmenhely orvosnője felolvasást tartott a gyermekápolásról, a gyermekbetegségekről, a gyermekek egészséges neveléséről. A doktor kisasszony nemcsak tartalmas felolvasásával, értékes fölvilágosításával, megszívlelt jó tanácsaival, de rendkívül könnyed előadási módjával is meglepte a közönséget. Meleg, közvetlen, lelkes, sőt percekig tartó tapsokkal fejezte ki az igazán díszes, előkelő közönség elismerését a tanulságos felolvasásáért.

Nagy tetszéssel találkozott **Hajnal** Arthur zongrajátéka. Operettekkel játszott egyveleget finomul, könnyedén, úgy, hogy a fülbemászó melódiákkal a legkellemesebb hangulatot ébresztette fel. Zajosan megtapsolták.

Somogyi Jolán, a szini iskola növendéke monológot adott elő, még pedig szinpadai biztonsággal, kedvesen s nagyon érdemessé tette magát a közönség elismerésére.

Két számmal is szerepelt a műsorban **Szemes** Miklós. Először mélabus magyar nótákat játszott a tárogatón, amelyet pom-

pás technikával kezel. De nemcsak a technika, de színező ereje is felségesen domborodott ki, úgy, hogy a lelkes tapsok szünni alig akartak.

Deseő Margit cimbalmon mutatta be művészetét. Ez a speciális magyar hangszer az ő művészi játékaival került először a felolvasó est közönsége elé és **Deseő Margit** olyan szépen, érzéssel játszott az acélhurokon, hogy a közönség egymás után ismételtette meg játékát.

Nagyon tetszett **Balázs Zsazsa** is, a k egy kacagással telített monológgal hódította meg a közönséget.

Horváth Kálmán, a debreceni közönség kedvencét pedig akármeddig szívesen hallgatná a közönség, hát még ha, mint ez estén is, olyan ércesen, tisztán és erőteljesen cseng az ő baritonja. A torreador dal után tombolva kívánt ismétlést a közönség s **Horváth Kálmán** ritka hatással adta hozzá a ráadást az „En kezem” című dallal.

Mindezekhez járult **Szánthó József** felolvasása a zenéről. Egészséges, pezsgő humorával állandó derűtségben tartotta a felolvasó est nagy közönségét. Viharosan megtapsolták.

Az est sikere teljes volt. A közönség két órán keresztül jól mulatott s a mikor sűrű tömegben özönlött kifelé, egymás után lehetett hallani a legilletékesebb kritikát:

— Nohát, ez nagyon kellemes est volt!

VÁRMEGYE.

A hajdusámsoni képviselőtestületi választás. Hajdusámson községben tegnap ejtették meg a községi képviselőtestületi választást, mely **Orosz Sándor**, a központi járás főszolgabírája vezetése alatt folyt le. Az első kerületben községi képviselők lettek: **Varga László**, **K. Fekete Ferenc**, **G. Csire István**, **Szabó László** és **Farkas Lajos**; a második kerületben **Ludmány Sándor**, **K. Sándor László**, **Sör Antal**, **Nagy Lajos** és **Kulcsár Gábor**. A választási küzdelem igen erős volt.

Tifusz a honv. huszároknál.

Egy huszártragikus halála Felboncolt katona.

Tegnap délután a Hatvan, Piac, Kossuth, Batthyány és Szent Anna utcákon mélabus katonai trombitaszó vegyült belé a város zsidongó zajába. A katonák temettek. A halott, egy ujonc honvédhuszár. A közhuszár holttestét két orvos felboncolta és megállapították, hogy a halál oka tifusz, amely tizenkét óra lefolyása alatt végzett a szerencsétlen fiúval.

A tragikus módon elhalt honvéd huszár **Korponai János**. Huszonkettedik életévében járt. Az elmúlt hó 6-án vonult be a katonasághoz. A 2. honvéd huszárezred 4. századában szolgált, ahol úgy feljebbvalói, min tbajtársai igen szerették a derék és szolid viselkedésű fiút. Szülei Püspökladány községben jómódu földmivesek. A szerencsétlen katona kedden hajnalban, négy óra tájban heves főfájásról és rosszullétről panaszkodott bajtársainak. Reggel hét órakor felvettette magát a gyöngye betegek szobájába, ahol rosszulléte egyre jobban fokozódott. A kora délutáni órákban hirtelen elvesztette eszméletét és pontban négy órakor meghalt.

A hirtelen halál nagy rémületet keltett a laktanyában. Kezdetben azt hitték, hogy Korponai János megmérgezte magát, mert a hirtelen beállott halál okát az orvos nem tudta megállapítani. Kiszállították a Vénkertben levő honvéd csapatkórház halottas házába, ahol szerdán Szauerwald János dr. ezredorvos és Haász Adolf helyettes ezredorvos felboncolták a holttestet. A boncolás megejtésekor a két orvos megállapította, hogy Korponai János hasihagymájában halt meg. Ennek folytán nyomban elrendelték a 2. honvédszázad azon szobájának deszficiálását, melyben az elhunyt lakott, valamint a gyöngéledő betegek szobájának fertőtlenítését is, ahol Korponai János végöröit élte.

A honvéd századparancsnoksága táviratban értesítette a halálesetről az elhunyt közhuszárnak Püspökladányban lakó szüleit, akik tegnap megérkeztek Debrecenbe a hazát szolgáló fiok temetésére. Megjelent a temetésen az elhunyt nagyanyja, sógora és több rokona.

A temetés teljes katonai pompával ment végbe. A csapatkórház halottas házában a róm. katolikus egyház szertartása szerint beszentelték a koporsót. Aztán föltették a gyászokocsira, ahol a koporsóra helyezték Korponai János kardját és csákóját. A gyászokosi előtt egy szakasz díszbe öltözött huszár haladt és egy huszár a Takarodót fujta lassu ütemben. A gyászokosi után az elhunyt hozzátartozói és egy másik huszárszakasz mentek. A szomorú menet így haladt az utca népének érdeklődése mellett a Szent-Anna utcai temetőbe, ahol Korponai Jánost átadták az anyaföldnek.

VÁROSHÁZA.

Tanyai iskolák átadása. A tanyai iskolák átadása egyre tart. Ma adják át az államnak az utolsót, a kősülyszegi iskolát.

Az alkalmi ivlámpák. A nagyvásártéren hat darab villamos ivlámpát állított föl a város; a közönség azonban hiába várta a próbavilágítás eltelte óta a villamos fény kigyulását. A lakosság zuglódik is e miatt. Utána jártunk a dolognak és megtudtuk, hogy a vásártéri ivlámpák csak alkalmi lámpák, amelyek csak a nagyvásárok alkalmával fognak kigyulni.

Láng Sándor dr. szanatóriuma. A belügyi kormány leiratban értesítette a városi hatóságot, hogy dr. Láng Sándor debreceni orvos szanatóriumának megnyitására az engedélyt megadta.

SZÍNHÁZ.

A színházi iroda jelentése. Vasárnap, mint rendesen, két előadás tartatik. Délután Pásztor Árpád nagy sikert aratott poétikus darabja, A harang kerül színre mérsékelt helyárák mellett, este pedig Offenback szépzenéjű operettje, a Trapezunti hercegnő másodsor. Jövő héten kerül színre

Flers és Caillaret világhírű vigjátéka, Viraszt a szerelem. E kiváló darabot naponta próbálja a vigjátéki személyzet, hogy ezt a szellemes ujdonságot minél jobb előadásban hozza színre. A főbb szerepeket ez estén Bátori, Hahnel, Lukács, Barabás Ella, Huzella, Gyöngyi Jolán, Ternyei, Békés, Bérci, Tallián adják. Az ember tragédiája. Madach classicus darabja kerül felevenítésre jövő hét folyamán. Adámot Lugosi, Évát Gazdy Aranka, Lucifert Kemény Lajos adja. Az operette személyzet egyszerre két nagy premierre is készül. Az egyik Stojanovits nagy sikert aratott ujdonsága Csókkirály, a másik a Gépiró-kisasszony, a bécsi színház tavalyi műsordarabja.

Egy emeleti osaládi páholy, vagy kis páholy kerestetik. Cim a kiadóhivatásban.

Az Uranus mai új műsora. 1. Az ócska nadrág. (Bohózat.) — 2. A tengerész menyasszonya. (Megható.) — 3. Tulzsfolt fiaker. (Bohózat.) — 4. A hárfás nő. (Életkép.) — 5. A valódi kincs. (Bohózat.) — 6. Nincs otthon a macska. (Bohózat.) — 7. Dráma a kőbányában. (Szenz. dráma.) Műsorváltozás fenntartva. Helyárák, mint rendesen. Előadások kezdete este 6 órakor, 9 óráig bármikor be lehet menni. 9—10-ig utolsó előadás. Minden hétfőn este fél 8-tól 10 óráig Uránia tud. előadás, felolvasással. Minden szerdán délután 4—5-ig és 5—6-ig gyermek-előadás, félhelyárákkal. Allandóan szigorú, családi műsor. Folyton érkező ujdonságok műsoron. Villamos zenekar. Villamos szellőztetés. A nézőtér fűtve van. Legközelebb kerül bemutatásra Romeo és Julia. Az újpesti bankrablás és több kitűnő ujdonság.

Lezuhant a második emeletről Halálos játék.

**Egy debreceni fiu tragédiája
Nagyváradon.**

Borzalmas és megrázó tragédia történt szerdán este Nagyváradon. A tragédia szereplője debreceni fiu, aki mindössze két hét óta tartózkodik Nagyváradon. A szerencsétlen véget ért fiu, Berger Jenő tizenéves bőrkereskedő tanonc, kinek szülei Debrecenben laknak. Édes atyja Berger Samu Hatvan utcai férfi szabó, ki a különben pajkos fiát azért vitte Nagyváradra, hogy idegen városban, idegen kezek alatt bizonyosan szelidebb lesz.

Nagyváradon Hajnal Farkas Kossuth utca 8. szám alatt levő bőrkereskedésében helyezte el a fiát, mint tanoncot. Az az épület, melyben a bőrkereskedés van, két emeletes és a pajkos, de azért ügyes és használható fiúnak legkedvesebb játéka az volt, hogy a második emeletről levezető lépcső legfelső karfájára feküdvé, azon lecsuszszék.

A házban lakók, akik többször látták Berger Jenőnek eme veszedelmes játékát, gyakran figyelmeztették. De a fiu mindig így válaszolt:

— *Sohse féljenek semmitől. Bizák csak reám.*

A könnyelmű játék végre is megbosszulta magát. Szerdán este nyolc órakor bekövetkezett Berger Jenő tragédiája. Midőn este az üzletet bezárták, a pajkos fiu fölment a második emeletre, ahonnan lejövet, rendes szokása szerint egész

testével ráfeküdt a lépcső fakorlatjára, hogy lecsuszszék.

Egyik, második emeleti lakó nevelőnője ekkor is figyelmeztette a veszedelemre a fiut, de az azzal mit sem törődött, hanem erősen meglendítette magát és csuszott lefele a korlátan.

Következő pillanatban vérfigasztó halálordítás verte fel a két emeletes épület csöndjét. Berger Jenő csuszás közben elvesztette egyensúlyát és fejjel lefelé lezuhant a korlától a földszint kőkockáira, ahol összezuzott testtel, szétroncsolt tagokkal, holtan terült el.

A megrémült házbeliek azonnal orvosért futottak. Weinstock Armin dr. és Konzár Béla dr. azonnal megjelentek a szerencsétlenség helyén, de már csak a beállott halált konstatálhatták.

A rendőrség Berger Jenő öszszeroncsolt, véres holttestét kiszállította a hullaházba és a szerencsétlenségről értesítette a fiu szüleit, akik Nagyváradra utaztak fiok temetésére.

Berger Jenőt tegnap délután temették el.

UJDONSÁGOK.

* **Ideiglenes kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Kloiber Ferenc győri gépész a debreceni gazdasági akadémiához ideiglenes minőségben gépkezelővé nevezte ki.

* **A gazdaszok Erzsébet-ünnepe.** A debreceni gazdasági akadémia ifjusága a nap méltóságához híven ünnepelte meg az örök emlékü Erzsébet királyasszony gyász-ünnepe. Az ifjuságon kívül az egész tanári kar kivette részét az ünneplésből. A szép ünnepet a gazdasági akadémia ifjusági énekkara nyitotta meg Egressy Béni gyászdalával. Ezután az ifjusági elnök, Kaffka Dezső megható és magas színvonalon álló beszéd keretében méltatta az elhunyt királyasszony érdemeit. Majd Sztrihá Sándor III. éves gazdasz „Magyar Ábránd” című szép zongorajátéka következett, melyet Csaby Dénes II. éves gazdasz megható szavalata követett. Az ünnepelet Szaitz Sándor ifjusági karmester vezetése mellett az ifjusági zenekar kitűnően sikerült „Gyászindulója” fejezte be.

* **Bilkei Dezső felgyógyult.** Bilkei Dezső, aki két héttel ezelőtt öngyilkossági szándékból magára lőtt és akit sérülésével a kórházba szállítottak, tegnap felépült a golyó okozta sebesüléséből. Tegnap délelőtt elhagyta a kórházat.

* **A debreceni szabó iparos ifjuság** folyó év november hó 29-én, azaz vasárnap a Royal nagyszálloda ujonnan épült villanyvilágított dísztermében saját könyvtár alapja javára virágvásárral, konfetti és serpentin csatával egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj személyenként 2 kor., előre váltva 1 kor. 60 fillér. Osaládjegy 3 személyre (2 nő 1 férfi) 5 kor., előre váltva 4 kor. 50 fillér. A zenét Kiss Béla zenekara szolgáltatja. Azon hölgy, ki legtöbb virágot elad egy szép ajándékban részesül és azon férfi, ki legtöbb virágot vesz, egy szép, tréfás meglepetésű ajándékban részesül a táncestélyen.

* **Ellopott szőnyeg.** Szilágyi Imre dr. Piac utcán lakó ügyvédnél szolgált Gyalai Erzsébet cseléd. A napokban egy, az őrzetere bizott értékes szoba-szőnyeget ismeretlen tettes ellopta tőle. A rendőrség keresi a tolvajt.

* A Csath család gyászja. Csath Irma, mint testvér, férjével dr. Kölygessy Adrián Antallal, gyermekeikkel Kölygessy Mihályval és Hedviggel; Csath Zsigmond, mint nagybátyja, nejevel Dangel Lujzával, gyermekeikkel dr. Csath Sándor, Béla, Kálmán, Margittal s ifj. Csath Zsigmond, mint unokaöccs, mély fájdalommal telt szívvel tudatják, hogy a szeretett testvér, unokahug, illetőleg nagynéne Csath Malvin hosszú szenvedés után, az utolsó kenet szentségét felvéve, f. hó 19-én, esti 11 órakor, életének 42-ik évében elhunyt. Kedves halottunk hült porait f. hó 21-én, délután 3 órakor fogjuk a Piac utca 36. sz. gyászházból a r. kath. egyház szertartásai szerint a Szent Anna utcai r. kath. temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat megboldogult halottunk lelki-üdvéért folyó hó 23-án, d. e. 9 órakor fog a r. kath. plébánia templomban bemutatni. Béke hamvaira! Az örök világosság fényeskedjék neki. A temetést Gebauer Károly tem. inf. rendezi.

* Forgalmi akadály. Az államvasutak debreceni üzletvezetősége közli, hogy alacsony vízállás miatt az összes teherárúnak Gombos—Erdőd közötti kompozása bizonytalan időre beszüntetett, a személyszállító vonatokon és gyorsárúnak kompozása fenntartatik.

* A Kut és Csillag utcai lakók panasza. A Kut és Csillag utcai lakók panaszszal fordultak hozzánk. A cs. és kir. 61. gyalogezred legénysége ellen panaszkodnak. Ezek a derék hadfiak, midőn a kaszárnyából a két utcán át a Nagyerdőre, gyakorlatra vonulnak, nem a szokásos helyen, az utca közepén, hanem a gyalogjárdán menetelnek négyes sorokban. Természetesen így *leszorítják a járdáról az adófizető polgárokat*, sőt néha egyik-másik puskatussal szokott magának utat egyengetni a nyugodtan vele szembe jövő civil nem kis bosszúságára és fájdalmára. Ez az eset pedig, mint a panaszkodók előadják, igen gyakran megtörténik, úgy hogy a legsárosabb időben is kénytelen az adót fizető polgár a járda mellett csatokolni. A Kut és Csillag utcai lakók panasza tehát méltányos és felhívják reá az illetékes körök figyelmét.

* Talált tárgyak a rendőrségen. Találtatott: 1 vízmérték, 1 zsebóra láncsal, 1 katonakönyv, 1 zsebkönyv pénzzel, 1 zálogjegy, 1 boa, 1 óra csüngő láncsal és 1 pénztárca bizonyos összegű pénzzel. Igazolt tulajdonosa átveheti a belvárosi rendőrkapitányságánál.

* Elvi döntés a férjes nők leánynevének cégbejegyzése tárgyában. Egy konkrét esetről kifolyólag a kuria kimondta, hogy kereskedést folytató férjes nő cégének szövegéből férjének vezetéknévét, a melyet férjhezmenetele folytán megfelelő módon viselni tartozik, el nem hagyhatja. Indokok: A férjes nő — törvényeink szerint — férjé nevét viseli és pedig aképpen, hogy ez a névhasználat nemcsak jogát, hanem kötelességét is képezi minden oly esetben, a midőn valamely törvény vagy rendelet szerint a polgári név használandó. A kereskedelmi törvény 11. §-ának ama szabályánál fogva tehát, hogy kereskedők, kik üzletüket egyedül folytatják, cégül saját polgári nevüket és pedig legalább vezetéknévüket kötelesek használni, a férjes nő ujonnan választott cégének szövegéből férjének vezetéknévét, a melyet férjhezmenetele folytán megfelelő módon viselni tartozik, el nem hagyhatja, következésképp az őt születésénél fogva megillető családi (vezeték) nevét cégül legfeljebb a férje vezetéknévvel kapcsolatosan választhatja.

* Meglopott szakaszvezető. Az elmúlt éjjel Péter Imre honvéd szakaszvezetőt egy korcsmában ismeretlen tettes meglopta. A szakaszvezetőt elnyomta az álom és az alatt száz koronát tartalmazó pénztárcáját egy kocsis, kivel együtt mulatott, kilopta zsebéből. A megkárosított szakaszvezető panaszt tett a rendőrségen.

* Csőd. Klein Henrikné, hajduböszörményi kereskedő cég csődöt kért maga ellen. A debreceni kir. törvényszék elrendelte a csődöt és csődbiztosul Almos Zoltán bírót, tömeggondnokul Szabó János dr. ügyvédet és annak helyetteséül dr. Kövér Gábor ügyvédet nevezte ki.

* Sikkasztó intéző. A rendőrség bünygyi osztályán tegnap följelentést tett Bíró Géza köztisztviselő vállalkozó, a szatmári vállalatánál volt intézője, jelenleg debreceni közigazgatási fogházban ülő Barabás Tamás ellen, aki az alatt, míg nála alkalmazásban volt, 227 koronát tőle elsikkasztott. A rendőrség a volt intéző ellen a bűnvádi eljárást megindította.

* Plissérozást és gombkészítést saját gépén elvállal Kontsek Kornél áruháza.

* Bosnyák bábra jelmez cipők megnevelésére rendelhetők e hó végéig **Kobrak cipő raktárában** Minták az üzletben megtekinthetők.

* Krisanthémum, több szépfajú, nagyvirágú cserepestől, vagy levágva, a legszolidabb árak mellett a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll a Postakert 11. szám alatti rózsatelepen.

* Puritas szappan, felséges fehér-rózsza illatu, fehér színű, bőrfinomító, lanollinnal készült remek szappan, méltó párja a már jól ismert pármái ibolya szappannak. 1 drb. 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kitűnő gyermek szappan 1 drb. 40 fillér, 3 drb. 1 kor. Mindkét szappant készíti Szabó Béla piperszappan-gyáros, Miskolcon. Főraktár Debrecenben, Jóna és Jóna drogériájában.

* 1909. évre szóló naptár csinos kiállításban 30 fillérért kapható lapunk kiadóhivatalában, vagy az elárusítóknál.

* Boak, muffok, automobil sapkák 1 frt 80-tól kezdve kaphatók: Kontsek Kornél főtéri üzletében.

* Méz vásárlók figyelmébe. Ne vegyen oly mézet, melynek cukortartalmát nem ismeri és óvakodjék az éretlen, silány méztől. Teljesen érett, 85 fokos cukortartalmu csemege és gyógyméz 1 kilo 2 kor. 60 fillér. Az üvegeért 60 fillér vissza. Ifj. Weichinger Károly Hungária méhészeti telepe, Debrecen. Városi raktár: Hungária kávéház.

* Téli kezttyüket Schön Sándornál szerezzünk be. Debrecen, Piac utca 12 (Stencinger ház).

* Téli trickók, kezttyük, harisnyák legjobban beszerezhetők: Kontsek Kornél főtéri üzletében.

TÁVIRATOK.

Pártértekezletek.

Budapest, nov. 20. A balpárt ma esti értekezletén úgy határozott, hogy a bizottságokban felajánlott tagsági helyeket elfogadja. Holnap a szövetkezett pártok tartanak értekezletet és az új bortörvényt tárgyalják.

Mozog a parasztpárt.

Budapest, nov. 20. A parasztpárt erősen szervezkedik országsszerte; az a fényes győzelem pedig, amelyet Balmazújvároson a községi képviselőválasztáson aratott, hogy mind a 24 helyre az ő jelöltjeik jutottak be, nagy lelkesedést kelt mindenfelé a párt hívei közt. A parasztpárt a bihari kerületben jelöltet fog állítani és nagy kilátása van a győzelemre, mert a kerület 14 oláh községe támogatni fogja a parasztpártot.

Az új osztrák kormányelnök.

Budapest, nov. 20. Az új osztrák kormány elnöke, báró Bienerth, aki jól beszél magyarul, holnap Budapestre érkezik és látogatást tesz a magyar kormány tagjainál, délben pedig Wekerle asztalának lesz vendége.

Párhuzamos ülések.

Budapest, nov. 20. Ma egész seereg nemzetiségi és horvát képviselő iratkozott fel a költségvetéshez, amivel meggyőződésük az a reménység, hogy az általános vita hamarosan félbemarad. A többség részéről már a Ház holnapi ülésén megteszik a sürgősségi indítványt és kedden már párhuzamos ülések lesznek 10—2-ig és délután 4—8 óráig.

Anglia és a konferencia.

London, nov. 20. Grey külügyi államtitkár beszédében következőképpen fejtegette a hatalmak konferenciáját: Azt mondják, hogy semmi sem fog történni. Ez igaz lehet, de már jó hosszú idő óta bizonyítgatják, hogy semmi sem fog történni. A konferenciát nem lehet szorítani, hogy kielégítő eredményeket állapítson meg. A konferencia megnyugtató, de ingerlő, sőt izgató hatással járhat, ha oly körülmények közt ül egybe, a melylyel egy vagy több hatalmat arra kényszeríthetnek, hogy az egész világ előtt nyíltan nem-et mondjon. Ez esetben a helyett, hogy megoldást hozna, az ügyeket sokkal nyugtalanítóbb állapotban hagyja maga után, mint a minő állapotban azelőtt voltak. Mi tovább is igyekezni fogunk, hogy megoldást hozzunk létre. Tehát mindenki látja, hogy nem azért beszélünk, hogy kritikát gyakoroljunk. Az előrehaladás lassan történt. Kétségkívül eleinte kívánatos volt, hogy időt nyerjünk, most azonban az a fontos, hogy időt ne veszítsünk. A múlt hetekben történtek lépések az előrehaladás felé s nekünk bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy Törökország a mi és a többi hatalmak akciója folytán új bizalmat nyert. Ha az öt érintő kérdésekben megfogadja Európa tanácsait, úgy ott szimpátiát és igazságot fog találni.

Az opera bérbeadása.

Budapest, nov. 20. Apponyi Albert gróf ma kijelentette, hogy az opera bérbeadásáról szóló hírek mind valótlanok.

Szerb sortűz magyar területre.

Budapest, nov. 20. Vakmerő merényletet követtek el a szerbek az aldunai Szendrő-sziget ellen, ahol a régi Szendrővár romjai vannak. A várromokban felméréseken dolgoztak Csemitzky Zoltán és Berényi János folyamermézők néhány napszámossal. Mikor ezt a Duna tulsó partján fekvő Semandriában észrevették a szerb katonák, több sortűzet adtak a szigeten dolgozó mérnökökre, akik erre elmenekültek. A szerbek rossz cél-lövőknek bizonyultak, mert golyóik kevés kárt tettek: mindössze az egyik napszámossal szenvedett könnyű sérülést, Berényi mérnöknek pedig a kalapját farta át a szerb golyó. A folyamermézők kirendeltség a szerb merényletről kimerítő táviratban értesítette a kormányt, mire Darányi beszüntette a munkát. Temesváron pedig erős, katonai őrzőerőket indítottak az aldunai, szerb határra.

Miniszterek utazásai.

Budapest, nov. 20. Wekerle kormányelnök holnap este 10 órakor Bécsbe utazik Szterényi államtitkárral, aki a közös minisztertanácsban a beteg Kossuthot fogja helyettesíteni. Holnap délután 5 órakor Darányi is Bécsbe utazik.

A perzsa forrongás.

Berlin, nov. 20. Teheránból jelentik a Voss. Ztg.-nak: A sah tegnap előbb a kereskedőket fogadta és megkérdezte tőlük, hogy mi a kívánságuk. Egy kereskedő azt felelte, hogy a nép sem a parlamentet, sem az alkotmányt nem kívánja. Amikor egy másik kereskedő annak ellentmondott és felkérte a válit, hogy állítsa vissza az alkotmányt, a sah nagy haragra lobbant és elhagyta a kihallgatási sátozt. A kereskedők eredmény nélkül tértek vissza a városba. Kevésael ezután a nagyvezér a papságot fogadta. A papságnak felolvasták a sah ama rendeletét, mely az alkotmányt felfüggeszti. Miután a papság ezt a rendeletet egyhangulag jóváhagyta, a sah a papságot nagyon barátságosan fogadta.

Halottak veséje.**Szenzációs kísérletek.**

Kétes hírt kapunk Amerikából. A filadelfiai Rockefeller-intézet két tudós orvosa, dr. Alexis Carrel és William W. Keen, az amerikai filozófiai társaság legutóbbi gyűlésén az orvostudomány terén folytatott kísérleteikről és a kísérletek során elért rendkívüli sikereikről hosszabb előadást tartottak. A kutyákon és macskákon végzett kísérletek alapján a tudós tanárok megállapították, hogy elhalt egyének egyes testrészei szükség esetén átültethetők az élőkre.

Meggyőződtek arról, hogy elhunyt egyének egészséges veséi hosszabb időn keresztül, mintegy 60 napon át jégben eltarthatók, még pedig olyan állapotban, hogy időközben sikerrel alkalmazhatók valamely élő egyén beteg veséinek pótlására. A kísérletező orvosok állítása szerint ez a műtét a kutyáknál és a macskáknál kivétel nélkül sikerült, a szerzett tapasztalatok alapján pedig *biztosra veszik, hogy az operáció az embernél még könnyebben lesz keresztülvihető, mert ennél nagyobbak az illető szervek.*

Kiváló eredménnyel járt az a kísérletük is, amelynél az elhullott foxterrier egyik lábszárát átültették egy csonkalábu élő kutyára. A műtét után három hónappal az így megoperált kutya vigan szaladgált és az átültetett lábat éppen úgy használta, mint a sajátjait. A szerencsésen végrehajtott műtétet utóbb mindössze is csak a sebforradás helye árulta el.

HIREK.

Elgázolta a vonat. Petredy István máv. vonatvezető tolatás közben leest a kocsiról, a kerekek alá került, melyek mindkét lábát levágták. A súlyosan sérültet a Rókus-kórházba szállították.

Egy honvédtiszt öngyilkossága. Szerelmi tragédia színhelye volt Nagyvárad városa, amely nagy

szomorúságba borította a város egyik kiváló családját. Pápay Lajos honvéd hadnagy beleszeretett egy szegény leányba s hogy nőül vehesse, otthagya szolgálatát. Polgári foglalkozást keresett s talált is a kataszteri hivatalban, de oly csekély fizetéssel, hogy a menyasszony szülei kijelentették: várjon, amíg jövedelmezőbb álláshoz jut. Pápay megjelent édes anyja lakásán, aki megvigasztalta és megnyugtatta. Türelemre intette, hogy várjon. A fiatal ember szobáiba tért, ahonnan lövés hangzott. Édes anyja berohant, de már csak fia tetemére borulhatott.

Háromszázötvenezer mázsás széntömb szétrobbantása. A minap a csehországi Brűben hatatmas robbantást végeztek, mely egyszerre háromszázötvenezer métermázsa szénét termelt. A munka fényesen sikerült. A néző a hatalmas külső fejtés széléről tekinthette meg a munka és robbantás programszerű menetét. A bányászok a mélységben hangyák módjára hemzsegnek, a csillék szakadatlan sorban dörögnek végig a fejtés sin-utakkal behálózott hatalmas területén. A szemben fekvő meredek szénfal talpába vágott társzerű nyílások sötétjében itt-ott felcsillan egy-egy bányaücses pislogó lángja. Egyszerre elhangzik a robbanás jeladása. A munkások negyven helyen gyujtanak, majd villámgyorsan eltávoznak. A tárókból fehér pára gomolyog elő. Egy perenyicsöndes várakozás. Egyik lövés a másik után dörög el; a pillérek meg-ingognak; a szénfal megremeg és megdől, emelkedik és nyújtózkodik; a szén kis darabokban leválik róla: a talaj a robbantás ereje alatt mintegy megroppan és a hetvenöt méter széles, harminc méter magas és nyolc tiz méter vastag széntömb összeomlik. Még hatalmas szénporfelhőt kavart föl a titáni erő, aztán a teret megmérhetetlennek látszó szénhegy borítja, melynek eltakarítására 100 vasuti vonat munkájára van szükség.

Áru- és értéktőzsde.

November 20.

Budapesti gabonátőzsde.

5-10 fillérral olcsóbb áron elkelt (50 kilogrammonként) 14000 mm. buza.
Rozs, zab, tengeri változatlan.

A határidő-üzlet.

A határidőüzletben a lanyha időre kezdetben gyenge volt az irányzat, később azonban barátságosabb lett. A gabonaneműek árai néhány fillérral drágábban zárultak.

A forgalom időnként élénk volt.

Az árak 50 kilogrammonként:

	Kezdete	Változás
Buza apr. 1909.	1280	1284-1286
Buza október	1096	1099-1101
Rozs ápril	1083	1079-1084
Rozs októberre	951	956-957
Zab októberre	—	—
Zab április	865	863-865
Teng. aug.	—	—
Tengeri május 1909	754	756-755

Budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde barátságos hangulattal nyílt meg. Később azonban bizonytalan politikai jelentések hatása alatt lehangolt volt a spekuláció. Az irányzat elgyengült. A forgalomba került értékek árfolyamai kedvetlen hangulat mellett némileg lemorzsolódtak. A helyi piacon azonban a Leszámitoló és Jelzálogbank, különösen a Közlekedési villamos vasut részvényei 4-5. koronával drágábban keltek el.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13**Aki olcsón akar házhoz jutni**

az ne szalajtsa el a Kun István uram tulajdonát képező Veres utca 13. sz. házat. Ennek a háznak az évi jövedelme felül van a 320 forinton.

Ma
Nagy hurka-estély lesz
Széchenyi-utca 54. szám.
Kerekes István,
vendéglős.

Két alig használt
üveges landauer
és egy kis **batár eladó.** Megtekinthető a Riesz gyárban a ki az eladással meg van bízva.

Mindennemű írásmunkák, másolások, sokszorosítások
egy vagy több példányban nagyon szép kivitelben és gyorsan készíttetnek el a
NAGY LAJOS
Csapó utca 13. szám alatt levő irodájának
írógépein. 3317

Gépirás tanítás.

A NAGY LAJOS irodájában Csapó-u. 13. szám alatt december elsején kezdődik meg a gépirás tanítása, mely 15 napig tart napi 1 órai gyakorlattal, a gyakorló óra választható délelőtt 8-tól 12-ig, vagy délután 2 órától 6-ig. Tanítási-díj 10 korona, mely előre fizetendő le.

Miután 8-nál több gyakorló leány vagy férfi egy kurzusra nem vehető fel jelentkezések már most elfogádnak.

Minden 1-én és 16-ikán új kurzus nyílik meg.

3318

Van szerencsém tudomásul adni, hogy **nov. 21-én szombaton** est-saját készítésű

hurka-estélyt

rendezek.

Kitünő martinkai borral, melyre jó vendégeimet tisztelettel meghívom.

Márton Lajos

vendéglős.

Nyil-utca 2. szám.

TATAI
BRIKETT
kitünő szobafűtési szén
Jutányos árban
azonnal szállítja:
Magyar Általános Közszénbánya
Részvénytársulat
Budapest, 5., Erzsébet tér 9.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barchetok, fekete- és színes selymek, hárszonyok, gyönyörű ruhadíszek.

Francia P. D. jegyű fűzők

Arctátyol, divatvövek, gyöngy- és bőr díszítések.

Menyasszonyi selymek,

köszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szőrme utánczat,

női kabatokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színben métere 8 forinttól 15 forintig.

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabatokra

női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárpa, hollandi, kiddyminster, tapasztry, valour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontali szőnyegek, diván terítők, butor szövetek és creppok, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők

szövet és osipko függönyök, stórok.

Kész fehérneműek,

vászon, sifon és batizst női ingek, nadrágok, hálókötösök és alsósoknyák, sima- és himzett kész ágyszövetek, selyem lüster és cloth alsósoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézőlők, nyakkendőik, divatszokkendők.

Alsó tricót ingek

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségben.

Férfi ruha szövetek,

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló belés árak.

Harisnyák, keztyük,

nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyeg raktára
Debrecen, Rózsa utca 1. sz.

Alapított 1842. évben.

AROMÁS ZAMATOS
PÖRKÖLT KÁVÉ
FÉLEGYHÁZY JÁNOSNÁL

Vaskályhák

köszénfűtésre és fafűtésre

Takarék-tűzhelyek

Francia konyhák

nagy raktára

Sesztina Lajos

vaskereskedésében Piac-u. 23.

Donogán és Somossy

Debrecen, Kistemplombazár.

Szőnyegek, függönyök,

ágy és asztalterítők,

flanelltakarók, linoleum

„Valódi persa szőnyegek“

nagy raktára.

Debreceni Kézizálog Kölcsonintézet

részv.-társaság.

Debrecen, Arany János-utca 9.

Kölcsonöket nyújt ékszerekre, arany- és ezüst tárgyakra és egyéb ipari készítményekre. Raktárában iparosok és kereskedőktől árukat beraktároz és azokra előnyös kölcsonöket nyújt.

Arany, ezüst órák, briliáns függők, gyűrűk, varrógépek, jutányos áron kaphatók.

Csinos glace, Finom svéd, Tartos szarvasbőr keztyük

hölygek, urak és gyermekek részére
óriási választékban

Schön Sándor

keztyű, kötszer és orvosai műszerráában.

Debrecen, Piac-utca 2. sz. (Stanczinger ház.)

LÁSZLÓ ZSIGMOND ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODÁJA

nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.

Telefon 558 sz.

Matild crém, kenőcs, szappan

Matild szépitő szernek párja nincs, leveleszik a legvastagabb szeplőt, májfoltot, vimedlit vagy bármilyen bőrcsuffító dolgot. A Matild crém teljesen zsirtalan, puder alá nappali használatra romok ráncfodó, 5 perc alatt fehérit, a kéz bőrének is utólréhetetlen fehéritője, finomítja. — Artalmas anyagot, higanyt, ólmot nem tartalmaz. — Készíti:

Kun István gyógyszerész

Kapható:

minden gyógyszertárban és drogueriában.

Ha nem használ, árát visszaadom.

NYOMDAI MUNKÁK!!

Eljegyzési kártya, meghívó, jelentések, könyvek, falragaszok,

IRODAI NYOMTATVÁNYOK,

szépen és izléses kivitelben, — gyorsan és a legolcsóbb árakon készülnek a

Debreceni Ujság Nyomdájában

Arany János-utca 47. szám alatt.

Megrendelések a kiadóhivatalban is eszközölhetők, Piac-utca 42. szám alatt (Lamprecht-palota).

Kiadó boltok

Piac utca 6. sz. a. jelenleg a Korona takarékos és hitelszövetkezet által bérelt egy nagy és egy kisebb bolt-helyiség, az alattok levő száraz kövezett pincékkel együtt, akár mind a két bolt-helyiség együtt, akár külön-külön, 1909. május 1-re kiadók. Értekezhetni ugyanott az emeleten lakó tulajdonossal.

BOÁK

és

MUFFOK

a legnagyobb választékban és legújabb faconokban

Bosznay J. és Társa

divatruházában,

Debrecen, Kossuth-utca 5.

kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 székig 40 fill., minden további szék 4 fill., vastagabb betűvel nyomtatott szék 8 fill.

Legnagyobb költségekkel megfizetésre készen állunk a legújabb és a legkisebb postabélyeg betűkkel.

Apró hirdetések előre fizetendő.

AJÁNLAT.

VIGYAZAT! 1 liter szalon petrolum 12 kr., 1 kg. szilva 12 kr. 100 kg. vágott fa 120 kr. Darvas Miksa Teleki utca, sarok. 887

1 KG. szalámi 1 frt., 60. nagyobb vételnél 1.55, ugyanott egy tanuló felvétetik. Glück, Péterfa utca. 862

FÉRFI-, női- és gyermek harisnyák nagy választékban, harisnyafelérés, színes és fehér himzés vállalat. Füstö Dezső előnyomda és női kézimunka üzletében Piac-utca 12. 699

MAGÁN detektív iroda, Debrecen, Iskola utca 4. szám. Kényes családi ügyeket, nyomozásokat, megfigyeléseket elvállalok, a legnagyobb titoktartás mellett. Krámer József. 650

HARISNYAKOTÓ IPAR VÁLLALAT. Harisnyák kötése és fejelése felvállaltatik Benyáts Emánél Debrecen, Tisza palota. 9118

EGYSZERUEN BÚTOROZOTT szoba kiadó, Hűvelyes utca 7. Ugyanott gimnáziumi tanulókhöz lakótárs kerestetik. 450

MODERN hajviseletekhez, drótbetétek, loknik, frizetek, krepek, hajfonatok, parókák jutányosan kaphatók Boezán Ferenc fodrásznál, Hatvan utca 2. Kihullott haját veszek

ZENETANITAS. Fialat zenetanár színházi zenekar tagja hegedű órát jutányosan tanít. Cim Nap utca 15. 885

1 kiló verseny kávé pörköltve 1 frt. 25 kr., 1 kiló családi tea sütemény 80 kr., hurka rizsek 14 krtól Kertésznel Csapó utca (Kenyér piac sarok) 798

ELSŐRENDEJÜ porosz kőszén és száraz vágott fa, legolcsóbban kapható Varga Károly szén- és fakereskedőnél. Liba piac. Telefon sz. 465

SZOBA és konyha bútorokat raktáron tart, megrendeléseket elfogad Balint József asztalos (Csapó) Berek utca 8. sz. Tanoncz felvétetik. 452

Tetőcserep a legjobb és legerősebb, többféle nagyságban és kivitelben legolcsóbban Fülöp mézkereskedőnél Homokkert-utca 121.

HARISNYA nagy raktár minden fajta gyermek, női és férfi harisnyákban, alsótricot ingek nadrágok gyermek tricók a legolcsóbban beszerezhetők Márton Gyula divat és rövidáru üzletében, Piac-u. 9. sz. Bika mellett Uj harisnyák kötése és fejelése elfogattatik 9747

Telefon 108

Földvári L. debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat. Kossuth-u. 1. Villamos világítást, erőátvitelt, telefonok, villámhárítók, villamos csengők berendezését, évi jókarban tartását, ugyanott egy tanuló felvétetik. Glück, Péterfa utca. 862

A Végrehajtási novella dacára még mindig kaphatók a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett férfi és női télikabátok, ruhaszövetek, szőnyegek, ággy és asztalterítők, vásznak stb. heti vagy havi részletfizetésre Kohn Hermann üzletében Hatvan utca 17. sz. 637

SZEP emdeni lud tenyészésztésre alkalmas. Kapható Miklós utca 32. szám alatt. 909

ÜGYES fodrásznő olcsó árért házakhoz ajánkózik Hatvan-u. 59. utcai lakás. 910

KERESLET.

GYAKORLOTT SEGÉD azonnal felvétetik Gerstner Kálmán fűszerkereskedésében Debrecen, Széchenyi utca. 896

KERESKEDELMI végzett leány vidéki nagyobb városban könyvelőnek felvétetik, értekezhetni Thaisz Arthur papirkereskedésében. 783

TANULÓ leányok aranyozó munkára felvétetik, Darabos utca 16. 892

ÜGYES derék, alj varróleányok azonnali belépésre felvétetik Vanger Sándornál Batthyány utca 6. szám. 904

ÜGYNÖK felvétetik Hatvan utca 28. sz. alatt. 915

ELADÁS.

ELADÓ HAZ Bundi utca 12. szám. 9690

FÜSZER üzlet más vállalat miatt eladó. Cim kiadóban. 830

ELKÖLTÖZÉS miatt alig használt bútorok eladók Eötvös utca 38. 877

CIMBALOM zárt pedállal, gyönyörű hanggal olcsón eladó Cserepes utca 11. sz. 914

BOROS HORDÓK

uj remek

500 és 700 hektója

11 koronaért.

Péterfia-u. 76. sz

Egy teljesen modern, 6 szobából és mellékhelyiségeiből álló

emeleti utcai lakás

kiadó.

Hunyadi-utca 24. sz.

Valódi erdélyi saját termésű

téli faj alma

minden darab selyem papírba csomagolva

kilónként 30 fillérért

Kapható kicsinyben és nagyban

Zápolya-u. 8. sz. alatt.

Legjobb és így a legolcsóbb

villamos világítás

és

erőátviteli berendezéseket

Fazekas Imre

készíti. Ivlámpák és motorok kezelése és évi karban tartása mérsékelt díj mellett elvállaltatik.

Iroda Piacz utca 77. szám.

Telefon 567. szám.

Elegáns fagon.

Heti gyártás
15000 pár

CZIPŐÁRUINKAT

Honi ipar.

Férfi ougos oipó erős bőrből	frt. 3.30
Férfi fűzős oipó, kitűnő Box-bőrből	4.50
Férfi fűzős oipó, valódi Box-Calf-ból kedvelt sötányoipó	5.75
Férfi fűzős oipó, legfinomabb Chevreaubé: igen könnyű Goodyear varrott	6.—
Férfi ougos fűzős oipó legfinomabb sima szövettel	6.50
Férfi gombos oipó, la. Chevreauból nagyon elegáns Goodyear varrott	7.—
erfi hegymászó oipó, legjobb Box-Calfból American-Style	7.50

Legnagyobb választék fél-, házi- és gyermekcipőkben. Kizárólag magyar gyártmány.

„TURUL” cipőgyár részv. társ. debreceni főraktára Piac-utca 48.

Kitűnő hírnevünket szolid alapelveinknek köszönhetjük.

Legnagyobb választék

1200 munkás és hivatalnok

a cipő talpába bélyegzett gyári védjegy és a szabott alacsony és versenyképes árak mellett adják el.

Honi ipar.

Kivonat árjegyzékünk egyes cikkeiből.

Különlegesség: „Goodyear Welt” árukban

A jelenkor elismert legjobb minősége.

Női fűzős oipó erős bőrből	3.—
Női gombos oipó Box-bőrből	4.25
Női fűzős oipó fekete Box-bőrből igen szolid kidolgozása	4.—
Női fűzős oipó, la. Box-Calfból, nagyon elegáns Goodyear varrott	5.50
Női gombos oipó legfinomabb Chevreauból Goodyear varrott elegáns fagon	6.—
Női ougos posztó oipó körül bőrről	3.25
Női posztó oipó magas szárral gunislingivel körül bőrről	2.50

Legnagyobb választék fél-, házi- és gyermekcipőkben. Kizárólag magyar gyártmány.